

σάρξ ἐστίν, καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος πνεῦμά ἐστιν.
7 μὴ θαυμάσης ὅτι εἶπόν σοι, Δεῖ ὑμᾶς γεννηθῆναι ἄνωθεν.
8 τὸ πνεῦμα ὅπου θέλει πνεῖ καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἀκούεις, ἀλλ’
οὐκ οἶδας πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει· οὕτως ἐστὶν πᾶς ὁ
γεγεννημένος ἐκ τοῦ πνεύματος. **9** ἀπεκρίθη Νικόδημος καὶ
εἶπεν αὐτῷ, Πῶς δύναται ταῦτα γενέσθαι; **10** ἀπεκρίθη Ἰη-
σοῦς καὶ εἶπεν αὐτῷ, Σὺ εἶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ταῦτα
οὐ γινώσκεις; **11** ἀμὴν ἀμὴν λέγω σοι ὅτι ὃ οἶδαμεν λαλοῦμεν
καὶ ὃ ἐωράκαμεν μαρτυροῦμεν, καὶ τὴν μαρτυρίαν ἡμῶν οὐ
λαμβάνετε. **12** εἰ τὰ ἐπίγεια εἶπον ὑμῖν καὶ οὐ πιστεύετε, πῶς
ἐὰν εἶπω ὑμῖν τὰ ἐπουράνια πιστεύσετε; **13** καὶ οὐδεὶς ἀνα-
βέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς
τοῦ ἀνθρώπου^{1, a} **14** καὶ καθὼς Μωϋσῆς ὕψωσεν τὸν ὄφιν ἐν τῇ
ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, **15** ἵνα
πᾶς ὁ πιστεύων ἐν αὐτῷ² ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον.^b

¹ **13** {B} ἀνθρώπου ℣^{66, 75} Ⱳ B L T W^{supp} 083 086 33 1010 1241 cop^{sa, boP}.
ach², lay geo² Diatessaron Origen^{lat 2/4} Eusebius Adamantius Gregory-Nazianzus
Apollinaris Gregory-Nyssa Didymus Epiphanius^{3/4} Cyril^{14/16} (Cyril^{1/16} θεοῦ)
Theodoret^{1/4}; Jerome^{1/3} // ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ A^c (A^{*vid} omit ὢν) Δ
Θ Ψ 050 f¹ f¹³ 28 157 180 205 565 579 597 700 892 1006 1071 1243 1292
1342 1424 1505 Byz [E G H N] Lect (l 751^{1/2} θεοῦ for ἀνθρώπου) it^a, aur, b, c, f, ff², j,
l, q, r¹ vg (it^e syr^{c, pal} Zeno ὅς ἦν) syr^{p, h} cop^{boP} arm eth geo¹ slav Hippolytus Ori-
gen^{lat 2/4} Adamantius^{lat} Eustathius Ps-Dionysius Amphilocheus Epiphanius^{1/4}
Chrysostom Paul-Emesa Cyril^{1/16} Hesychius Theodoret^{3/4} John-Damascus; Hilary
Lucifer Ambrosiaster Ambrose Chromatius Jerome^{2/3} Augustine REB //
ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ 0141 168^{1/2} 1673 11223^{1/2} 11627^{1/2} syr^s

² **15** {B} ἐν αὐτῷ ℣⁷⁵ B T W^{supp} 083 0141 Cyril^{ms} // ἐπ’ αὐτῷ ℣⁶⁶ L (579 only
αὐτῷ) Cyril // εἰς αὐτόν Ⱳ 086 f¹ 33 205 565 it^{a, c} Gregory-Nyssa^{vid} Cyril^{ms}
BTI // εἰς αὐτόν μὴ ἀπόληται ἀλλ’ (see 3.16) (℣^{63vid} A ἐπ’ αὐτόν) Δ Θ Ψ f¹³
28 157 180 597 700 892 1006 1010 1071 1241 1243 1292 1342 1424 1505
Byz [E F G H N] Lect (l 127 11016^{1/2} ἐπ’ αὐτῷ; l 950 οὐ μή) it^{b, e, f^e, ff², j, q} vg^{cl}

^a **13** End quotation from v. 10: GNB ^b **15** End quotation from v. 10: NIV^{mg} NRSV^{mg}

8 τὸ ... ὑπάγει Ec 11.5 **11** ὃ οἶδαμεν ... λαμβάνετε Jn 3.32; 8.26 **12** Wsd 9.16; Lk 22.67
13 οὐδεὶς ... καταβάς Pr 30.4; Ro 10.6 **14** Μωϋσῆς ... ἐρήμῳ Nu 21.9 **14** ὑψωθῆναι ...
ἀνθρώπου Jn 8.28; 12.34 **15** Jn 20.31

16 Οὕτως γὰρ ἠγάπησεν ὁ θεὸς τὸν κόσμον, ὥστε τὸν υἱὸν τὸν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται ἀλλ' ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον. **17** οὐ γὰρ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν εἰς τὸν κόσμον ἵνα κρίνῃ τὸν κόσμον, ἀλλ' ἵνα σωθῇ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ. **18** ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν οὐ κρίνεται· ὁ δὲ μὴ πιστεύων ἤδη κέκριται, ὅτι μὴ πεπίστευκεν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ. **19** αὕτη δέ ἐστιν ἡ κρίσις ὅτι τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς· ἦν γὰρ αὐτῶν πονηρὰ τὰ ἔργα. **20** πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράστων μισεῖ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ· **21** ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα ὅτι ἐν θεῷ ἐστὶν εἰργασμένα.^c

Jesus and John the Baptist

22 Μετὰ ταῦτα ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν γῆν καὶ ἐκεῖ διέτριβεν μετ' αὐτῶν καὶ ἐβάπτιζεν. **23** ἦν δὲ καὶ ὁ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνῶν ἐγγὺς τοῦ Σαλείμ, ὅτι ὕδατα πολλὰ ἦν ἐκεῖ, καὶ παρεγίνοντο καὶ ἐβαπτίζοντο· **24** οὐπω γὰρ ἦν βεβλημένος εἰς τὴν φυλακὴν ὁ Ἰωάννης. **25** Ἐγένετο οὖν ζήτησις ἐκ τῶν μαθητῶν Ἰωάννου μετὰ Ἰουδαίου³ περὶ καθαρισμοῦ. **26** καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰωάννην καὶ

(*it*^{aur, c, l, r¹} *vg*^{ww, sl} ἐν αὐτῷ) *syr*^{s, p, h} *cop*^{bo^{ms}} *arm geo slav Chrysostom Severian Cyril*^{lem}; *Cyprian*^{vid} *Victorinus-Rome Lucifer Augustine*

³ **25** {B} μετὰ Ἰουδαίου *℘*⁷⁵ *℞*² A B L W^{supp} Δ Ψ 070 086 28 33 157 180 579 700 892 1006 1010 1241 1243 1292 1424 1505 *Byz* [E F H N] *Lect* *syr*^{s, p, h, pal^{miss}} *cop*^{sa^{miss}, fay²} *arm slav Chrysostom Cyril* // μετὰ Ἰουδαίων *℘*⁶⁶ *℞*^{*} G Θ 0141 *f*¹ *f*¹³ 205 565 597 1071 1342 168 1387 1547 11627 *l*^{AD} *it*^{(a), aur, b, c, e, ff², l} (*it*^{f, j, q, (r¹)} *et Iudaeos*, *it*^d *ad Iudaeos*) *vg* *syr*^{c, pal^{ms}} *cop*^{sa^{miss}, bo} *eth geo Origen; Augustine REB* // *omit* 1524 1672

^c **21** End quotation from v. 10: TR NIV NRSV REB BJ TOB DHH

16 Οὕτως ... ἔδωκεν Ro 8.32; 1 Jn 4.9-10 ἵνα ... αἰώνιον Jn 3.36; 10.28; 1 Jn 5.13 **17** Jn 12.47 οὐ ... κρίνῃ τὸν κόσμον Jn 5.22, 30; 8.15-16; Ac 17.31 **18** ὁ πιστεύων ... κρίνεται Jn 5.24 **19** τὸ φῶς ἐλήλυθεν ... κόσμον Jn 1.5, 9; 8.12; 9.5 **20** Eph 5.11-13 **21** ὁ δὲ ... ἀλήθειαν Tob 4.6 LXX **22** Jn 3.26; 4.1-2 **24** Mt 4.12; 14.3; Mk 1.14; 6.17; Lk 3.20